The Wayback Machine - https://web.archive.org/web/20200726003638/https://www.sdu.dk/da...

SDU

Rektors tale 2019

Ved Henrik Dam.

Kære bestyrelse, medarbejdere og studerende, kære gæster,

En af de største bedrifter i historien fandt sted for 50 år siden.

Den involverede op imod 400.000 mennesker og fik betydning for endnu flere. Heriblandt to drenge i en sandkasse på Amager.

Men lad os først tage til det østlige Florida og onsdag den 16. juli 1969. Her er larmen gigantisk og trykbølgerne enorme, da Apollo 11 bliver skudt afsted fra sin affyringsrampe.

Flere hundrede tusinde mennesker følger opsendelsen fra strande og veje i området. Mange af dem misser med øjnene i det skarpe sollys. Men alligevel holder de blikket fast rettet mod den store hvide raket, som i en sky af gas og flammer forsvinder op imod den blå himmel og ud i rummet.

I de næste døgn hænger millioner ved alverdens radio- og tv-kanaler. De skal høre nyt om de tre astronauter og deres utrolige rejse. Og lørdag aften dansk tid kan de høre Neil Armstrongs skrattende stemme, der meddeler: "Houston, Stilhedens Base her. Ørnen er landet".

På tv kan man se grynede live-billeder af en skikkelse på vej ned ad en stige. Og klokken 03.56 står det første menneske på månen. "Det er et lille skridt for mennesket ... et kæmpeskridt for menneskeheden", lyder det ude fra verdensrummet.

Dengang i 1969 var de fleste enige. Rejsen var en fantastisk bedrift. En historisk lektion i, hvad vi mennesker formår, når de rette betingelser er til stede. Men desværre også en lektion, som vi aldrig rigtig har lært af.

For i dag taler vi ikke om at tage kæmpeskridt eller om at nå det uopnåelige. I stedet har vi vænnet os til at gå med små skridt. Vi kalder det at optimere.

Faktisk taler vi overhovedet ikke om størrelsen på de skridt, vi tager. Nej, vi taler om regneark, om resultatmål og om bundlinjer. Det skal vi naturligvis – men ikke hvis det sker på bekostning af mod og visioner.

På SDU tør vi godt sætte overliggeren højt. Vi tør godt stille spørgsmål ved vores retning og rolle. Og vi tør godt tage et stort skridt ud i det ukendte.

Det gjorde vi, da vi for fem år siden som det første universitet herhjemme besluttede, at vi ikke kun optager vores studerende på deres karakterer.

Det gjorde vi, da vi sidste år søsatte et nyt projekt, kaldet 'Fremtidens uddannelser', der er et radikalt opgør med den undervisningsform, som universiteterne traditionelt har stået for.

Og det gør vi nu, hvor vi har meldt ud, at vi som det første universitet i Danmark vil arbejde med alle FN's 17 verdensmål.

Vi ved godt, at det er et ambitiøst og modigt mål. Men på SDU vil vi ikke kun mindes historien – vi vil også skabe den.

Når man sætter sig store mål, må man være risikovillig. Også selv om beslutningerne bygger på grundige analyser. Men hos os skal lysten til at træde fremad være større end angsten for at træde ved siden af.

For vi gør ikke op med den nul-fejls-kultur, der dominerer i disse år, ved at tale om den. Vi gør det ved at handle. Ellers kan jeg frygte, at der vil gå meget tabt, fordi det nu engang er lettere at måle og optimere det vi har, end det er at søsætte nye ideer og nye visioner.

Visioner havde John F. Kennedy, da han i maj 1961 i en tale til Kongressen første gang offentliggjorde sine store ambitioner.

"Jeg mener, at nationen bør sætte sig selv det bindende mål inden årtiets udgang at landsætte et menneske på månen og bringe ham sikkert tilbage til jorden", lød det dengang fra præsidenten.

På det tidspunkt eksploderede raketterne bogstavelig talt på rampen, men alligevel turde Kennedy stå frem med sin vision. Det var en kæmpe tillid til videnskaben. Præsidenten talte ikke om at bygge en raket, som man allerede havde tegningerne til. Nej, han talte om, at

forskerne inden for ti år skulle igennem en vanvittig proces af opfindelser.

Hans beslutning medførte den mest massive investering i forskning og teknologi i verdenshistorien. Der opstod et samarbejde mellem private virksomheder og offentlige forskningscentre, som verden ikke tidligere havde set.

Også i 1961 var de fleste enige. Beslutningen var en frygtelig bedrift. Et flertal i befolkningen var imod den. I en række medier fik den sønderlemmende kritik. Og ifølge flere politikkere på Capitol Hill var det en historisk lektion i, hvad vi mennesker ikke bør præstere.

Ligesom mange af jer er jeg ikke gammel nok til at huske månelandingen. Men der gik ikke mange år, før jeg blev fascineret af rummet og den udforskning, videnskaben var i gang med. Så da jeg var barn, byggede vores nabo, som også var min gudfar, et rumskib til min storebror og mig. Det bestod af krydsfiner, pap, farvet sølvpapir og plastik. Og fødderne var lavet af æggebakker.

Jeg har slet ikke tal på alle de vellykkede opsendelser, som fandt sted fra en baghave i det sydlige København i 70'erne. Og faktisk brød min bror og jeg ikke kun tyngdeloven og lydens hastighed. Vi brød nok også grænsen for min mors tålmodighed.

Som voksen er jeg stadig fascineret af månelandingen. Men nu er det modet hos lederne, der imponerer mig. Det var et usædvanligt ambitiøst projekt, de stod i spidsen for, og det kunne nemt gå galt. Det er fristende at spørge, hvad der var sket, hvis Kennedy havde opstillet sine mål i dag. Havde der været plads til så store visioner?

Jeg kan ikke svare for resten af verden – ikke engang for Danmark. Men på SDU er der plads. Derfor glæder jeg mig til sammen med alle vores dygtige medarbejdere og studerende at tage et stort skridt i en ny retning, når vi fortsat skal arbejde med verdensmålene.

Og ligesom Kennedy ikke havde alle svarene, da han offentliggjorde planen om at tage til månen, skal vi også udvikle nye løsninger undervejs. Men jeg tror, at det bliver en fantastisk rejse, og jeg lover, at den ikke er slut ved årtiets udgang.

Det ikoniske fodspor på månen findes stadig. I fravær af atmosfære, uden vind og vand, vil månen bevare det som et tegn på menneskers formåen i millioner af år.

Alt imens orkaner og oversvømmelser som følge af klimaforandringer truer med at udviske Kennedy Space Center i Florida. Et aftryk på månen skabt af tro og mod. Og et modtryk på jorden skabt af tvivl og modstand.

Den største bedrift i de kommende år bliver ikke at landsætte et menneske på Mars. Det bliver at iværksætte en bæredygtig forandring på jorden og bringe den sikkert videre til vores børn.

Tusind tak for ordet, og rigtig god årsfest til alle.

Del siden på

FACEBOOK TWITTER LINKEDIN